

Tehničko i poslovno upravljanje

Nakon ove cjeline moći ćeš:

- opisati društveno odgovorno poslovanje i načela održivog razvoja
- razlikovati poslovne funkcije u organizaciji
- primijeniti programske alate za izradbu tehničkih i poslovnih dokumenata.

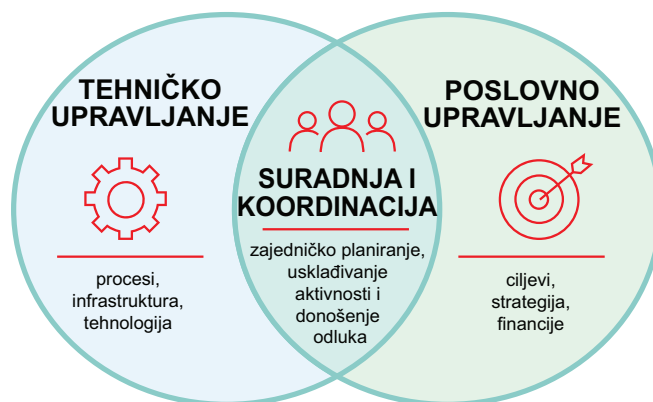
U suvremenom poslovnom svijetu tradicionalna podjela između tehničkog i poslovnog upravljanja sve je manje dovoljna za dugoročni uspjeh. Organizacije se danas ne suočavaju samo s izazovima učinkovitosti i profitabilnosti, nego i s rastućim pritiskom javnosti, države i međunarodne zajednice na odgovorno djelovanje. Pritom je važno razlikovati pojmove **organizacija** i **poduzeće**. Organizacija je širi pojam i označava uređeni sustav ljudi, resursa, aktivnosti i odnosa koji djeluje radi ostvarivanja određenih ciljeva. Ti ciljevi mogu biti različiti, primjerice obrazovni, zdravstveni, kulturni, humanitarni, javni ili gospodarski. Poduzeće je posebna vrsta organizacije koja obavlja gospodarsku djelatnost, djeluje na tržištu te proizvodi dobra ili pruža usluge radi ostvarivanja ekonomskih ciljeva. Zato se može reći da je svako poduzeće organizacija, ali nije svaka organizacija poduzeće. Primjerice, škola, bolnica ili udruga jesu organizacije, ali nisu nužno poduzeća, dok su tvornica, trgovina, hotel ili banka primjeri poduzeća. Globalizacija, klimatske promjene, digitalna transformacija i jačanje društvene svijesti stvorili su uvjete u kojima se uspješnost mjeri i izvan financijskih bilanci. Poduzeće više nije izolirana jedinica, već dionik društva koji utječe na ljude, zajednice i okoliš. Upravo zato integracija društvene odgovornosti i održivog razvoja u tehničko i poslovno upravljanje postaje nužna, a ne samo poželjna.

Tehničko upravljanje obuhvaća aktivnosti kojima se osigurava pouzdan, učinkovit i siguran rad tehničkih sustava, infrastrukture, opreme i procesa u organizaciji. Usmjereno je na operativni i stručni dio poslovanja, odnosno na tehnologiju i postupke koji omogućuju nesmetan rad poduzeća. U praksi uključuje planiranje i uvođenje novih tehničkih rješenja, održavanje postojećih sustava, racionalno korištenje resursa, praćenje kvalitete te pravodobno rješavanje tehničkih poteškoća.

Poslovno upravljanje usmjereno je na donošenje odluka koje određuju smjer razvoja poduzeća. Ono uključuje definiranje ciljeva i vizije, organizaciju poslovnih aktivnosti, upravljanje financijama i ljudskim resursima, oblikovanje tržišne strategije te raspodjelu resursa. Njegova je svrha osigurati konkurentnost, stabilnost i dugoročnu održivost poduzeća.

Razlika između tehničkog i poslovnog upravljanja proizlazi iz njihova fokusa. **Tehničko upravljanje** brine se o tome kako sustavi, oprema i procesi rade, dok **poslovno upravljanje** određuje što poduzeće želi postići i kako će organizirati resurse da to ostvari. Oba su oblika upravljanja međusobno povezana jer ni dobra poslovna strategija ne može uspjeti bez pouzdanih tehničkih sustava, kao što ni učinkovita tehnologija nema puni smisao bez jasnih poslovnih ciljeva. Slika 1.1. prikazuje razlike između tehničkog i poslovnog upravljanja.

Tehničko i poslovno upravljanje ne mogu se promatrati odvojeno od šireg društvenog i gospodarskog okruženja u kojem organizacija djeluje. Suvremena poduzeća ne nastoje samo ostvariti učinkovitost i dobit, nego moraju voditi računa i o utjecaju svojih odluka na zaposlenike, kupce, zajednicu i okoliš. Zbog toga se u nastavku

Slika 1.1. Razlike između tehničkog i poslovnog upravljanja

obrađuju i pojmovi **društveno odgovornog ponašanja i održivog razvoja**, razmatraju se **poslovne funkcije** u poduzeću, a posebna pozornost posvećuje se **izradi tehničkih i poslovnih dokumenata**.

Slika 1.2. prikazuje poduzeće kao središte suvremenog upravljanja. Oko poduzeća raspoređene su ključne sastavnice koje utječu na njegovo uspješno djelovanje. Prikaz naglašava da se suvremeno upravljanje ne svodi samo na organizaciju rada i ostvarivanje dobiti, nego uključuje i odgovoran odnos prema zaposlenicima, kupcima, zajednici i okolišu. Sve prikazane sastavnice međusobno su povezane i zajedno pridonose učinkovitom, odgovornom i dugoročno održivom poslovanju poduzeća.

Slika 1.2. Sastavnice suvremenog upravljanja

1.1. Društveno odgovorno ponašanje i održivi razvoj

Start

Leo je bacio stari tablet i punjače u običan otpad, kupuje nove uređaje iako mu nisu potrebni i nikad ne razmišlja o recikliranju.

Lana donira staru opremu školi, kupuje uređaje tek kada su joj stvarno potrebni i vodi brigu da elektronički otpad završi na sigurnom mjestu.

1. Tko se u ovim pričama ponašao društveno odgovorno?
2. Koje posljedice mogu nastati zbog društveno neodgovornog ponašanja?
3. Navedite svoj pozitivan i negativan primjer ponašanja vezanog za tehnologiju ili svakodnevni život.

Zašto

Društveno odgovorno ponašanje i održivi razvoj su važni jer nas poučavaju da ne mislimo samo na kratkoročnu dobit ili osobnu korist, nego i na posljedice naših postupaka za ljude, zajednicu i okoliš. Time shvaćamo da svaka odluka, bilo poslovna ili osobna, može imati širi utjecaj, pozitivan ili negativan. Kada brinemo o očuvanju prirode, poštenim odnosima s ljudima i dugoročnim učincima svojih djela, gradimo pravednije društvo i stvaramo uvjete u kojima i buduće generacije mogu kvalitetno živjeti.

1.1.1. Društvena odgovornost poduzeća

Pojam društvene odgovornosti poduzeća razvio se postupno. U prošlosti se najčešće povezivao s filantropskim aktivnostima, poput donacija školama, bolnicama, sportskim klubovima ili humanitarnim organizacijama. Takve su aktivnosti bile važan oblik potpore zajednici, ali nisu obuhvaćale cjelovit pristup odgovornom poslovanju.

Tijekom druge polovice 20. stoljeća počelo se sve više naglašavati da poduzeća imaju širu društvenu ulogu. Od njih se ne očekuje samo ostvarivanje profita, nego i odgovorno djelovanje prema zaposlenicima, potrošačima, poslovnim partnerima, zajednici i okolišu. Zbog toga se društvena odgovornost postupno počela promatrati kao sastavni dio poslovne strategije.

Pri definiranju društvene odgovornosti važno je **razlikovati zakonsku usklađenost od društveno odgovornog poslovanja**. **Zakonska usklađenost** odnosi se na poštivanje važećih zakona, propisa i obvezujućih standarda te **predstavlja osnovnu obvezu svakog poduzeća**. Ona je minimum koji poduzeće mora ispuniti kako bi poslovalo zakonito.

Društveno odgovorno poslovanje, u užem i suvremenom smislu, **predstavlja širi koncept odgovornog, transparentnog i održivog djelovanja**. Ono uključuje etičke, društvene, okolišne i upravljačke prakse kojima poduzeće često nadilazi zakonski minimum. To znači da **društveno odgovorno poduzeće ne djeluje odgovorno samo zato što to propisi zahtijevaju, nego zato što prepoznaje svoju ulogu u društvu i dugoročne posljedice svojih odluka**.

Društvena odgovornost poduzeća, odnosno CSR (engl. **Corporate Social Responsibility**), stoga se ne odnosi samo na povremene dobrovoljne aktivnosti ili do-